

WIN – Unapređenje položaja žena na tržištu rada u perifernim industrijskim regionima
Interreg Program za Dunavski region 2021–2027

PODRŠKA ZAPOSŁJAVANJU ŽENA U INDUSTRIJSKIM REGIONIMA

WIN Policy Brief za aktere na lokalnom i regionalnom nivou
Uspostavljanje inkluzivnog tržišta rada

KLJUČNA PORUKA

Žene predstavljaju značajan, često visoko kvalifikovani deo radne snage u industrijskim gradovima i područjima Dunavskog regiona. Međutim, njihovo učešće na tržištu rada i dalje je ograničeno strukturnim preprekama u sistemu razvoja veština, sistemu tržišta rada, infrastrukturi za brigu i negu, kao i ustaljenim rodnom obrascima.

Ove prepreke najizraženije su na lokalnom i regionalnom nivou – na radnim mestima, u sistemima obrazovanja i obuka, komunalnim i drugim javnim uslugama, prostornom planiranju i saradnji sa poslodavcima. Zato akteri na lokalnom i regionalnom nivou imaju ključnu ulogu u sprovođenju javnih politika.

Rešavanje ovih izazova zahteva aktivno angažovanje aktera (stejkholdera) na lokalnom i regionalnom nivou radi uklanjanja prepreka i stvaranja uslova za ravnopravno učešće u zapošljavanju, razvoju veština i profesionalnom napredovanju. Unapređenje rodne ravnopravnosti na ovom nivou od suštinskog je značaja za veću inkluzivnost lokalnog tržišta rada, korišćenje raspoloživih veština i dugoročnu konkurentnost regiona.

Ovaj Policy Brief (Dokument za javne politike) pruža praktične smernice akterima na lokalnom i regionalnom nivou za uspostavljanje inkluzivnog tržišta rada u okviru njihovih nadležnosti.

1. ZAŠTO JE OVO VAŽNO

Projekat WIN – Unapređenje položaja žena na tržištu rada u perifernim industrijskim regionima usmeren je na rešavanje ukorenjenih rodni nejednakosti u zapošljavanju u industrijskim gradovima i perifernim industrijskim zonama Dunavskog regiona. Ove sredine često karakterišu rodno uslovljeni izazovi na tržištu rada, uključujući nedovoljnu diversifikaciju tržišta rada i ustaljene rodne obrasce koji utiču na izbor zanimanja i mogućnosti za profesionalno napredovanje.

Jedan od najvažnijih zaključaka pilot-aktivnosti projekta WIN jeste da je delovanje različitih aktera na lokalnom i regionalnom nivou od presudnog značaja, jer neposredno utiče na pristup zapošljavanju, mogućnosti za razvoj veština i svakodnevne uslove rada. Efikasna primena zahteva koordinirano delovanje lokalnih i regionalnih javnih vlasti, javnih službi za zapošljavanje, obrazovnih ustanova i organizatora obuka, poslodavaca i organizacija za podršku poslovanju, organizacija civilnog društva i ženskih organizacija, finansijskih institucija i istraživačkih organizacija.

Saradnja različitih aktera, usklađena sa potrebama lokalnog tržišta rada i podržana odgovarajućim strukturama lokalnog upravljanja, ključna je za ostvarivanje održivih rezultata i unapređenje rodne ravnopravnosti na tržištu rada.

2. ŠTA DAJE REZULTATE PRAVCI LOKALNE IMPLEMENTACIJE

STRATEŠKI PRAVAC 1

DRUŠTVENO OSNAŽIVANJE

Jačanje kapaciteta za delovanje i proširivanje mogućnosti

Ovaj pravac podrazumeva aktivno delovanje aktera na lokalnom i regionalnom nivou u oblasti obrazovanja, tržišta rada i razvoja zajednice. Njegov cilj je veće učešće žena u različitim privrednim sektorima i na rukovodećim pozicijama, čime se povećava njihova vidljivost i unapređuju mogućnosti za ravnopravno učešće.

MERE NA LOKALNOM I REGIONALNOM NIVOU:

01

Promovisanje žena kao uzora (rol modela) u industriji, STEM oblastima i na rukovodećim pozicijama.

03

Obezbeđivanje ranog upoznavanja učenika sa tehničkim i industrijskim zanimanjima kroz obrazovni sistem.

02

Uspostavljanje mentorskih programa i mreža za razmenu iskustva u lokalnoj zajednici i na radnom mestu.

04

Jačanje lokalnih mreža žena i struktura podrške u zajednici.

PRIMER DOBRE PRAKSE:

[Girls' Day
u Štajerskoj
Austrija](#)

Dan devojčica (Girls' Day) u Štajerskoj, Austrija, promoviše žene kao uzore (rol modele) u industriji, STEM oblastima i na rukovodećim pozicijama. Program omogućava rano upoznavanje učenica sa tehničkim i industrijskim zanimanjima, uspostavlja mentorske programe i mreže za vršnjačko učenje u lokalnoj zajednici i na radnom mestu, kao i povezivanje sa lokalnim tržištem rada. Namenjen je devojčicama uzrasta od 12 do 16 godina i doprinosi njihovoj ranoj profesionalnoj orijentaciji kroz priliku da se oprobaju u konkretnim poslovima (na primer, lemljenju, programiranju ili 3D štampi) i steknu praktično iskustvo u kompanijama koje učestvuju u programu. Oko 150 kompanija u Štajerskoj svake godine otvara svoja vrata i pruža uvid u svet tehnologije, zanatstva i nauke.

STRATEŠKI PRAVAC 2

INTEGRACIJA NA LOKALNOM TRŽIŠTU RADA

Omogućavanje pristupa radnim mestima, razvoju veština i održivim karijerama

Ovaj pravac zasniva se na koordiniranom delovanju aktera na lokalnom i regionalnom nivou u saradnji sa poslodavcima, obrazovnim institucijama, organizatorima obuka i službama za zapošljavanje. Njegov cilj je bolje usklađivanje veština sa potrebama lokalnog tržišta rada i povećanje učešća žena u lokalnoj privredi.

MERE NA LOKALNOM I REGIONALNOM NIVOU:

01

Usklađivanje stručnog obrazovanja i obuka sa potrebama lokalnog tržišta rada u saradnji sa poslodavcima.

03

Podrška strukturiranim programima usavršavanja, prekvalifikacije i povratka na posao.

02

Jačanje partnerstva između malih i srednjih preduzeća, službi za zapošljavanje i organizatora obuka.

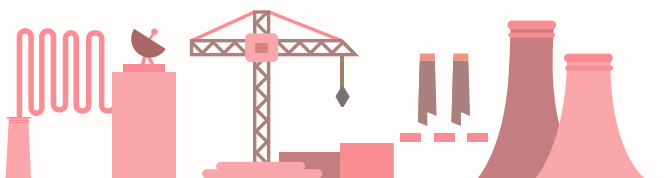
04

Promovisanje fleksibilnih i inkluzivnih praksi zapošljavanja i organizacije rada.

PRIMER DOBRE PRAKSE:

Family-First Flexibility Mađarska

Program „Family-First Flexibility“ (Mađarska) pokazuje društvene koristi ulaganja u dostupne usluge brige o deci, fleksibilne oblike rada i pristup usmeren na potrebe zaposlenih, u kompaniji iz perifernog industrijskog grada. Pokrenut 2015. godine, program podržava majke koje se vraćaju sa porodijskog odsustva kroz fleksibilne smene, prilagodljivo vreme početka rada i mogućnosti za dodatnu obuku. Uklanjanjem prepreka za zapošljavanje majki, program je doprineo stvaranju lojalne radne snage, smanjenju fluktuacije zaposlenih i povećanju zadovoljstva poslom. Njegovi rezultati prevazišli su lokalni nivo i podstakli primenu ovog modela u matičnoj kompaniji u Danskoj, potvrđujući njegov potencijal za širu primenu i uticaj na korporativne politike.

STRATEŠKI PRAVAC 3

KOORDINACIJA LOKALNOG EKOSISTEMA

Izgradnja partnerstava za dugoročni inkluzivni razvoj

Ovaj pravac povezuje opštine i organizacije civilnog društva radi zajedničkog osmišljavanja i sprovođenja praktičnih mera koje prevazilaze formalno ispunjavanje obaveza i doprinose merljivim rezultatima u unapređenju rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou.

MERE NA LOKALNOM I REGIONALNOM NIVOU:

01

Uspostavljanje platformi za saradnju različitih aktera (opštine, poslodavci, obrazovne institucije i organizacije civilnog društva).

02

Integrisanje ciljeva rodne ravnopravnosti u lokalne i regionalne razvojne strategije

03

Unapređivanje prikupljanja podataka i praćenja učešća žena na tržištu rada.

04

Obezbeđivanje dugoročne podrške, šire primene i institucionalizacije uspešnih inicijativa.

PRIMER DOBRE PRAKSE:

[Akcioni planovi za rodnu ravnopravnost u Sloveniji](#)

Akcioni planovi za rodnu ravnopravnost u Sloveniji predstavljaju primer lokalnog i regionalnog saradničkog ekosistema usmerenog na unapređenje rodne ravnopravnosti. Inicijativa podržava izradu, reviziju i unapređenje planova za rodnu ravnopravnost (Gender Equality Plans – GEPs) za opštine i druge institucije. Povezuje različite aktere, poput opština i organizacija civilnog društva, sa ciljem zajedničkog osmišljavanja i sprovođenja praktičnih i ostvarivih mera za unapređenje rodne ravnopravnosti. Usklađen sa zahtevima programa Horizon Europe za usvajanje planova za rodnu ravnopravnost (GEP), ovaj pristup prevazilazi formalno ispunjavanje obaveza i obezbeđuje da mere budu praktične, sistemski utemeljene i usmerene ka ostvarivanju stvarnih promena.

3. PRINCIP IMPLEMENTACIJE

Efikasno delovanje na lokalnom i regionalnom nivou zahteva koordiniranu primenu sva tri pravca:

**Jačanje kapaciteta za
delovanje i
povećanje vidljivosti
žena na tržištu rada**

**Neposredno
povezivanje razvoja
veština sa
mogućnostima za
zapošljavanje**

**Jačanje koordinacije
između javnih vlasti,
poslodavaca i
obrazovnih
institucija**

Akteri na lokalnom i regionalnom nivou imaju ključnu ulogu u obezbeđivanju koordinirane primene ovih elemenata kao jedinstvenog sistema za unapređenje inkluzivnosti tržišta rada, razvoja veština i rodne ravnopravnosti.

4. KONTAKT

Projekat WIN doprinosi razvoju javnih politika u okviru Strategije Evropske unije za Dunavski region (EUSDR), pružajući podršku kreiranju inkluzivnih tržišta rada, zasnovanom na dokazima.

Projekat WIN – Unapređenje položaja žena na tržištu rada u perifernim industrijskim regionima

Vodeći projekat Prioritetne oblasti 09 Strategije EU za Dunavski region 2025 (Flagship project of EUSDR PA09 2025)

Interreg Program za Dunavski region 2021–2027

<https://interreg-danube.eu/projects/win>

Koordinator:
Jani Kozina (ZRC SAZU), jani.kozina@zrc-sazu.si

5. BAZA I IZVORI PODATAKA PROJEKTA WIN

Ovaj Policy Brief zasniva se na nalazima i pilot-aktivnostima projekta WIN - Unapređenje položaja žena na tržištu rada u perifernim industrijskim regionima

Baza i izvori podataka obuhvataju

- Video o projektu
- Transnacionalno istraživanje o rodno uslovljenim preprekama na tržištu rada
- Istraživanje lokalnih tržišta rada u regionima obuhvaćenim projektom WIN, zasnovano na studijama slučaja
- Dokumentaciju pilot-aktivnosti sprovedenih u sedam industrijskih regiona
- Zbirku primera dobre prakse u oblasti zapošljavanja žena i socijalnih inovacija iz svih 14 zemalja Dunavskog regiona
- Intervjue sa relevantnim akterima i analizu javnih politika
- Preporuke za javne politike za upravljanje na više nivoa u Dunavskom regionu

Svi rezultati projekta dostupni su na internet stranici projekta na:

<https://interreg-danube.eu/projects/win/results>

Pripremili

Pripremili: Jörn Harfst, Mariia Rastvorova i Simone Kocher (Univerzitet u Gracu) i Jani Kozina (ZRC SAZU), u ime konzorcijuma projekta WIN.

Finansiranje: WIN projekta - Unapređenje položaja žena na tržištu rada u perifernim industrijskim regionima podržan je kroz Interreg Program za Dunavski region 2021–2027 i sufinansiran sredstvima Evropske unije.

Odricanje od odgovornosti: Stavovi izneti u ovoj publikaciji predstavljaju stavove autora i ne odražavaju nužno zvanične stavove Evropske unije, Interreg Programa za Dunavski region, koordinatora prioriternih oblasti Strategije Evropske unije za Dunavski region (EUSDR) niti samih prioriternih oblasti.

Napomena: Ovaj Policy Brief odražava nalaze i preporuke razvijene u okviru projekta WIN i namenjen je podršci dijalogu o javnim politikama u okviru Strategije Evropske unije za Dunavski region (EUSDR). Ne predstavlja zvaničan stav niti dokument javnih politika koordinatora bilo koje prioritne oblasti Strategije Evropske unije za Dunavski region.

© 2026 Univerzitet u Gracu. Umnožavanje je dozvoljeno uz navođenje izvora.

Dizajn i priprema: Kocher, S.

Ilustracije: PiNA, Kocher, S.

Predloženi citat:

Harfst, J., Rastvorova, M., Kocher, S. i Kozina, J. (2026). Podrška zapošljavanju žena u industrijskim regionima. WIN Policy Brief za aktere na lokalnom i regionalnom nivou – Podsticajni okviri za inkluzivno tržište rada. Univerzitet u Gracu, WIN projekat, Interreg Program za Dunavski region 2021–2027.